

Ergenlerde Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Gelecek Beklentisi İlişkisinin İncelenmesi

DOI: 10.26466/opus.620060

*

Abdullah Çuhadar* - Mehmet Demirel** - Yusuf Er*** - Emrah Serdar****

* Arş. Gör. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Rekreasyon Yönetimi A.B.D., Karaman /Türkiye

E-Posta: abdullahcuhadar42@hotmail.com

ORCID: [0000-0001-6942-4475](https://orcid.org/0000-0001-6942-4475)

**Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Konya/ Türkiye

E-Posta: mehmetdemirel78@gmail.com

ORCID: [0000-0003-1454-022X](https://orcid.org/0000-0003-1454-022X)

***Dr. Öğr. Üyesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman/Türkiye

E-Posta: err_yusuf@hotmail.com

ORCID: [0000-0001-8441-4283](https://orcid.org/0000-0001-8441-4283)

****Arş. Gör. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul/Türkiye

E-Posta: serdar-emrah@hotmail.com

ORCID: [0000-0003-2438-6748](https://orcid.org/0000-0003-2438-6748)

Öz

Çalışmanın amacı ergenlerde akıllı telefon bağımlılığı ile gelecek beklentisi ilişkisinin belirlenmesine yöneliktir. Örneklem grubu uygun örnekleme metodu kullanılarak Konya ilinde bulunan liselerden gönüllülük esas alınarak belirlenmiştir. Çalışmada 590 kız ve 467 erkek toplam 1057 öğrenci yer almıştır. Araştırmada; demografik verilere ilave olarak Şimşek (2012) tarafından geliştirilen "Gelecek Beklentisi Ölçeği (GBÖ)" ile Türkçe uyarlaması Noyan ve ark. (2015) tarafından yapılan "Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği (ATBÖ)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımlarını belirlemek için yüzde ve frekans tanımlayıcı istatistik yöntemleri, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilerek Kolmogorov Smirnov testi yapılmıştır. Ayrıca t-testi, anova, Manova ve korelasyon analizi yöntemleri kullanılmıştır ($\alpha = 0.05$). Bulgulara göre katılımcıların gelecek beklentileri ile cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, derslere ilişkin başarı durumları arasında anlamlı farklılıklar belirlenirken; akıllı telefon kullanımı ile sadece yaş, derslere ilişkin başarı durumu ve akıllı telefon kullanım nedenleri arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca akıllı telefon kullanımı ile gelecek beklentisi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın mevcut sınırlılıkları ve gelecekte yapılması muhtemel çalışmalara yönelik değerlendirmeler bu anlamda tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı telefon bağımlılığı, gelecek beklentisi, ergen

Investigation of the Relationship between Smart Phone Addiction and Future Expectation in Adolescents

*

Abstract

The aim of this study is to investigate the relationship between smart phone addiction and future expectations in adolescents. The sample group was determined on a voluntary basis from high schools in Konya using with the appropriate sampling method. A total of 1057 students (590 girls and 467 boys) participated in the study. In the study; In addition to the personal information form, the Turkish version of the Future Expectation Scale developed by Şimşek (2012) and Smart Phone Addiction Scale was adapted by Noyan et al. (2015) was used. In the analysis of the data, descriptive statistical methods such as percentage and frequency were used and to determine the distribution of the personal information of the participants, and Kolmogorov Smirnov test was performed and the skewness and kurtosis values of the data to determine whether the data showed normal distribution. In addition, t-test, anova, Manova and correlation analysis methods were used ($\alpha = 0.05$). According to the findings, significant differences were determined between the future expectations of the participants and gender, age, income level, and achievement levels of the courses; It was found that there was a significant difference between smartphone use and age, success level of the courses and reasons for using smart phone. In addition, there was a positive relationship between smart phone use and future expectations. The limitations of the study and evaluations for future studies are discussed in this sense.

Keywords: *Smart phone addiction, future expectations, adolescents.*

Giriş

Yaşadığımız yüzyılda, bilimsel ve teknolojik gelişmelerde hızlı bir artış olduğu gözlenmektedir (Demirel, v.d., 2017; Yalçın, v.d., 2017). Şuanki teknolojik durumun hayatımıza getirdiği olumlu etkileri göz ardı edilemez. eğitimden sağlığa Hayatın her alanında teknolojinin bütün imkanlarından öncelikle internet olarak kullanır durumdayız. Teknolojinin en önemli göstergelerinden birisi hiç şüphesiz akıllı telefonlardır. Günün her anında iletişime geçme imkanı ve bilgiye ulaşma imana akıllı telefonlar sayesinde ulaşabilmekteyiz (Ketizmen, 2013; Adıgüzel, 2016). En pratik ve en çok talep edilip tercih edilen mobil cihaz cep telefonlarıdır. Akıllı telefon üretimi bu mobil cihazlara küçük cep bilgisayarlarının özelliklerinin eklenmesiyle başlamıştır. Akıllı telefonlar, sıradan bir telefondan çok daha fazla özelliğe sahiptir. Akıllı telefonlar, konuşma dışında, mesajlaşma, internete erişim, alışveriş imkanı, bilgiye erişim, müzik dinleme, basit tasarımlar yapmak ve oyun oynamak gibi birçok özelliğe sahiptir. bu cihazların internete bağlanabiliyor olmaları tüm işlevleri gerçekleştirmelerini sağlayan en temel özelliğidir (Özkoçak, 2016; Kuyucu, 2017).

Günümüzde bilgisayarlar dahi yerlerini benzer özellikleri nedeniyle akıllı telefonlara bırakmıştır (Soyer, v.d., 2019). Fakat akıllı telefon kullanımının faydalarının yanında bireylerin fiziksel ve ruhsal durumlarına negatif etkileri de bulanabilmektedir. Aşırı akıllı telefon kullanımı literatürde “bağımlılık” olarak isimlendirilmektedir (Park ve Lee, 2012; Soyer, 2019). Akıllı telefonlar özellikle gençlere zamandan ve mekandan bağımsız olarak, farklı sosyal ortamlarda farklı statü ve kimlik sağlamaktadır. Sosyal hayattaki eksikliklerini ya da başarısızlıklarını giderebildikleri bir ortam sunmaktadır. Denetim sistemlerinin yetersizliği sahte hesaplar açma, zararlı e-postalar gönderme, başkalarına hakaret etme gibi kötü davranışlar, zorbalıklar göstermelerine imkan sağlamaktadır (Doğan ve Tosun, 2016). Akıllı telefonlar gün geçtikçe kullanım açısından insanlara daha fazla uygulama sunduğundan dolayı insanların günlük yaşamı ile bir bütün haline gelmiş ve ayrılmaz bir parçası olmuştur (Alfawareh ve Jusoh, 2014; Aktaş ve Yılmaz, 2017).

Eski zamanlarda internet bağımlılığı kavramı ön plandayken. şuanki dönemde internet bağımlılığı kavramının akıllı telefon bağımlılığı ifadesi yer almıştır (Kwon, v.d., 2013; Çakır ve Oğuz, 2017). Bu yoğun ve yaygın akıllı

telefon kullanımı , oyun bağımlısı olan internet bağımlısı olan ve telefon bağımlısı olan bireylerin bağımlılıklarını arttırmak, bağımlı olmayan bireylerinde bağımlı olmalarına neden olabilmektedir (Demirci, v.d., 2014).

Günümüzde akıllı telefon kullanıcılarının gece uyumadan hemen önce yaptıkları son iş ve sabahları uyanır uyanmaz yaptıkları ilk iş telefonlarını kontrol etmek olmaktadır (Lee, vd., 2014, s.373 383; Minaz ve Bozkurt, 2017). Sosyal medyanın kullanımı akıllı telefonlar ile artış göstermiştir. Ancak insanlar bir yandan teknolojik platformda sosyalleşirken bir başka yönden ise bu durum ailede iletişim kopukluğuna ulaşacak derecede büyük sorunlarla bireyleri asıl hayattan koparabilmektedir (Şata, v.d., 2016). Başka yönden akıllı telefon bağımlılığının saldırganlık ve şiddet tavırlarını tetiklediği elde edilen bulgulardandır. (Shin ve Baek, 2013; Şata ve Karip, 2017), ve buna ek olarak günümüzdeki gelişmeler ışığında akıllı telefon bağımlılığı gibi teknolojik gelişmeler neticesinde bedeni faaliyetlerimiz azalırken , zihinsel faaliyetlerimiz artmıştır (Kızar ve Genç, 2019). Bu da beraberinde fiziksel aktivite eksikliği ile birlikte sağlık problemlerini getirebilmektedir.

Bireylerin günlük yaşantılarında yapmış oldukları hareket ve tavırları belirli bir hedefe erişmeye yöneliktir ve erişilmesi hedeflenen amaçlar, kimi zaman anlık ihtiyaçlarını gidermek, kimi zaman ise kısa bir süre içerisinde ulaşılması hedeflenen bir isteğe, bazense “beş , on yıl” gibi uzun bir süreçte gerçekleştirilmesi beklenen bir imgeye hitaben olabilir (Atasoy, 2012; Demirel, v.d., 2016). Ergenlik, yetişkinliğe geçiş aşamasında bir süreçtir. Bu süreçte; alternatif yollar, yer-yön değişikliği, çeşitli taşıma araçları ve bu sürece katılan bireyler vardır. Yol haritaları tüm seyahatlerde ve ulaşım yollarından hangilerinin belirleneceğine yönelik hükümler önem arz eder. Çoğunlukla seyahat edilen bir yol bir yere ulaşır; bunlardan bazıları geniş ve ferah bulvarlara, bazen ise zifir karanlık ve çok dar ara sokaklara çıkar fakat yine de birey bu seyahatlerden büyük ölçüde de kendine yönelik faydalanır, oldukça fazla şeyler öğrenir. İşte gelecek beklentisi ifadesi bu seyahatte tercih edilecek yolları ve süreçleri belirlemede yardımcı olacak tercihler bütünüdür. (Nurmu, 2001; Artar, 2003).

Bir bireyin hareketlerini geçmişte olan yaşanmışlıkları kadar geleceğe yönelik olan beklentileri de etkilemektedir (Adler, 1994; Güleri, 1998). İleriye yönelik gelecek beklentisi, kişinin geleceğe yönelik fikirlerini, endişelerini ve il-

gilerini kapsayan zihinsel haritalardır. Gelecek beklentileri teorik açıdan incelendiğinde, geleceğe yönelik kararların alınmasında en güçlü güdüleyici unsurlar olması bakımından oldukça önemlidir (Nurmi, 1991; Şen, 2015).

Yaşamdan beklentiler, bireyin tutum ve davranışlarının biçimlenmesinde geçmişteki yaşantılarının yanı sıra mevcut yaşamına ilişkin algılarından da etkilenmekte, bireyin geleceğe yönelik tutumlarının kaynağını oluşturmaktadır.

Yaşanılmış tecrübelerin olumlu olması hem bireylerin içerisinde bulunmuş oldukları dönemin gelişim görevlerini başarı ile sürdürmelerini aynı zamanda beklentilerinin seviyelerini yükselterek ileriki yaşa larında daha yüksek seviyelerde başarılı olmalarını sağlamaktadır (Tuncer, 2011). Geleceğe yönelik planın ve programını düzgün şekilde belirlemeyen ve hedeflerine ulaşamayan kişilerin stresle baş başa kalıp yoğun bir ümitsizlik duygusu yaşaması, muhtemeldir. Genel olarak bu alandaki çalışmalar incelendiğinde, kişisel beklentilerin değerlere, aile ve çevreye, kültüre ve cinsiyete göre farklılaşan ögeler oldukları görülmektedir (Çokluk, 2000; Uluçay, v.d., 2014).

Kişiliğin şekillenip belirlenmesinde mühim bir yere sahip olan adolesan dönemi gençlerin teknolojiyi faydalı bir şekilde kullanmaları bireylerin kendilerine yönelik kariyer ve gelecek planlaması yaptığı dönemi önemli şekilde etkilemektedir. Bu amaçla yapılmakta olan bu araştırmada orta öğretim’de öğrenimine devam eden öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerini, kullanım amaçlarını ve öğrencilerin gelecek beklentilerinin nitelik bakımından değişiklik gösteren özelliklerinin tespit edilmesi hedeflenmiştir.

Metod

Araştırma Modeli: Bu araştırmada çalışma grubunun seçiminde seçkisiz olmayan, uygun örnekleme yöntemi benimsenmiştir. Büyüköztürk ve ark. (2010), uygun örnekleme yöntemini zaman, işgücü gibi var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesi olarak tanımlamıştır.

Evren ve Örneklem: Araştırmada örneklem grubuna katılacak bireyler seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi kullanılarak alınmıştır. Örneklem grubunu; 590 kadın ve 467 erkek olmak üzere toplam 1057 lise öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı: Çalışmada mevcut verileri elde etmek için katılımcıların demografik bilgilerine test etmeye yönelik formua ek olarak; katılımcıların gelecek beklentileri için Şimşek (2012) tarafından geliştirilen “Gelecek Beklentisi Ölçeği (GBÖ)” kullanılmıştır. GBÖ, 4 alt boyut (Ekonomik gelecek, sosyal gelecek, eğitsel gelecek, kişisel ve mesleki gelecek) ve 33 maddeden oluşmakta olup 5’li likert tipi bir ölçektir. GBÖ de tersten puanlanan madde bulunmamaktadır. Maddeler “Hiç katılmıyorum”, “Az katılıyorum”, “Orta derecede”, “katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” şeklinde yanıtlanmaktadır. Puanlamada “Hiç katılmıyorum” 1, “Az katılıyorum” 2, “Orta derecede” 3, “katılıyorum” 4 ve “tamamen katılıyorum” yanıtı 5 puan almaktadır. Kwon ve diğ. (2013) tarafından geliştirilen Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği, Noyan ve ark. (2015) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçek 6’lı likert tipinde tasarlanmıştır. Ölçekteki her bir maddeye verilebilecek cevaplar “1- Kesinlikle katılmıyorum.” ve “6- Kesinlikle katılıyorum.” aralığında değişmektedir. İlgili ölçme aracından alınabilecek en düşük puan 10, en yüksek puan 60’dır.

Verilerin Toplanması ve Analizi: Çalışmada elde edilen verilerin analizinde katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımlarını belirlemek için yüzde ve frekans tanımlayıcı istatistik yöntemleri, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir ayrıca Kolmogorov Smirnov testi yapılmıştır. Yapılan araştırmalar doğrultusunda verilerin normal bir dağılıma sahip olduğu belirlenmiştir. Jondeau ve Rockinger (2003)’ e göre alt boyutların çarpıklık ve basıklık katsayılarının +3 ile -3 arasında değiştiğinde bu alt boyutlarında normal dağılım parametrelerine uygun şartlar taşıdığını belirtmiştir. Elde edilen verilerin istatistiksel analizinde tanımlayıcı istatistiksel modellerin yanı sıra t-testi ve Anova testi analizi yöntemleri kullanılmıştır ($\alpha = 0.05$). Gelecek beklentisi ölçeği toplam iç tutarlılık katsayısı .77 (alt boyutlarda .66 ile .81 arasındadır) iken akıllı telefon bağımlılığı için ise .84 olarak bulunmuştur.

Bulgular

Tablo 1. Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Gelecek Beklentisi Ölçeklerine İlişkin Puanların Dağılımı

Alt Boyutlar	N	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Akıllı Telefon Bağımlılığı	1057	30.30	10.76	.424	-.445
Ekonomik Gelecek	1057	2.81	.973	.026	-.591
Sosyal Gelecek	1057	2.58	.027	.238	-.595
Eğitsel Gelecek	1057	3.01	.031	-.150	-.788
Kişisel ve Mesleki Gel.	1057	3.59	.027	-.450	-.155

Tablo 1’de araştırma neticesinde araştırmaya katılan öğrencilerin, ATBÖ ve GBÖ alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları verilmiştir. Buna göre ATBÖ için 30.309 3 GBÖ için ise en yüksek ortalama 3.59 ile “Kişisel ve Mesleki Gelişim” alt boyutunda yer alırken en düşük ortalama ise 2.58 ile “Sosyal Gelecek” alt boyutunda bulunmaktadır.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri

Değişkenler	f	%	
Cinsiyet	Kız	590	55.8
	Erkek	467	44.2
	Toplam	1057	100
Gelir Düzeyi	Düşük	155	14.7
	Orta	823	77.9
	Yüksek	79	7.5
	Toplam	1057	100
Derslerinizde Kendinizi Başarılı Buluyormusunuz?	Evet	577	54.6
	Hayır	480	45.4
	Toplam	1057	100
Akıllı Telefonunuzu En Çok Hangi Amaçla Kullanırsınız	Sesli Arama Yapmak	115	10.9
	Mesajlaşma	56	5.3
	İnternet Erişimi	327	30.9
	Sosyal Ağlar	402	38.0
	Eğlence Amaçlı	157	14.9
	Toplam	1057	100

Tablo 2’ de veriler incelendiği zaman mevcut çalışmada bireylerin, %55.8’inin kız öğrenci olduğu, %77.9’ unun “orta” gelir düzeyine sahip olduğu, %54.6’sının derslerinde kendini başarılı olarak gördüğü ve %38’inin akıllı telefonlarını sosyal ağlara erişim için kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

	Kadın (N=590)		Erkek(N=467)	
	Ort.	Ss	Ort.	Ss
Akıllı Telefon Bağımlılığı	30,52	11.00	30,04	10.46
Gelecek Beklentisi Ölçeği	3.15	0.19	3,38	0.69
Ekonomik Gelecek	2,73	0.95	2,91	0.85
Sosyal Gelecek	2,43	0.85	2.95	0.89
Eğitsel Gelecek	2.95	0.10	3.09	0.99
Kişisel ve Mesleki Gelecek	3,63	0.89	3.65	0.91

Katılımcıların Akıllı telefon bağımlılığı ölçek puanları incelendiğinde, katılımcıların cinsiyet değişkenlerine ilişkin veriler doğrultusunda anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir ($t=0.569$; $p>0.05$). MANOVA sonuçları, cinsiyet farklılığının GBÖ alt faktörleri arasındaki etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir. [$\lambda=0.959$, $F_{(1,325)}=2.352$, $p>0.05$]. Faktör düzeyinde baktığımızda ise, “Ekonomik Gelecek” [$F_{(1,1055)}=400$, $p<0.05$], “Sosyal Gelecek” [$F_{(1,1055)}=286$, $p<0.05$] ve “Eğitsel Gelecek” [$F_{(1,1055)}=318$, $p<0.05$] alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 4. Gelir Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

	Düşük (N=155)		Orta (N=823)		Yüksek(N=79)	
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss
Akıllı Telefon Bağımlılığı	30,83	10,89	3.30	10,71	31,01	11,13
Gelecek Beklentisi Ölçeği	3.89	0.47	3.47	0.86	3.15	0.87
Ekonomik Gelecek	2.78	0.98	2.79	0.95	3.07	1.05
Sosyal Gelecek	2.58	0.91	2.55	0.87	2.84	0.92
Eğitsel Gelecek	2.96	0.96	3.02	0.98	3.07	0.19
Kişisel ve Mesleki Gelecek	3.45	0.97	3.60	0.89	3.73	0.93

Katılımcıların Akıllı telefon bağımlılığı ölçek puanları incelendiğinde, bireylerin gelir düzeyi farklılıklarına göre önemli derecede anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. ($f=0.846$; $p>0.05$). MANOVA sonuçları, gelir düzeyi farklılıklarına GBÖ alt faktörleri üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir. [$\lambda=0.983$, $F_{(10,2100)}=1.835$, $p>0.05$]. Fakat faktör düzeyinde, sadece “Ekonomik Gelecek” [$F_{(2,1054)}=460$, $p<0.05$], ve “Sosyal Gelecek” [$F_{(2,1054)}=1.011$, $p<0.05$], alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 5. Derslerdeki Başarı Durumlarına Göre (ATBÖ) ve (GBÖ) Ölçek Puanlarının Dağılımı

	Evet (N=577)		Hayır (N=480)	
	Ort.	Ss	Ort.	Ss
Akıllı Telefon Bağımlılığı	29,39	10.66	31.41	10.79
Gelecek Beklentisi Ölçeği	3.00	0.45	2.95	0.59
Ekonomik Gelecek	2.97	0.92	2.61	0.99
Sosyal Gelecek	2.71	0.85	2.42	0.90
Eğitsel Gelecek	3.16	0.96	2.84	1.03
Kişisel ve Mesleki Gelecek	3.70	0.88	3.46	0.92

Katılımcıların Akıllı telefon bağımlılığı puanları, derslerdeki başarı durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3.050$; $p<0.05$). MANOVA sonuçları, derslerdeki başarı durumlarına göre GBÖ alt faktörleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir. [$\lambda=0.957$, $F_{(4,1052)}=11.861$, $p<0.05$]. Faktör düzeyinde baktığımızda ise, “Ekonomik Gelecek” [$F_{(1,1055)}=3.836$, $p<0.05$], “Sosyal Gelecek” [$F_{(1,1055)}=1.790$, $p<0.05$], “Kişisel ve Mesleki Gelecek” [$F_{(1,1055)}=.911$, $p<0.05$] ve “Eğitsel Gelecek” [$F_{(1,1055)}=4.592$, $p<0.05$] alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 6. Akıllı Telefon Bağımlılığı İle Gelecek Beklentilerine İlişkin Korelasyon Tablosu

		ATB	GBÖ1	GBÖ2	GBÖ3	GBÖ4
Akıllı Telefon B. (ATB)	R	1				
	p					
	N	1057				
Ekonomik Gelecek (GBÖ1)	R	,013	1			
	p	,675				
	N	1057	1057			
Sosyal Gelecek (GBÖ2)	R	,010	,619**	1		
	p	,745	,000			
	N	1057	1057	1057		
Eğitsel Gelecek (GBÖ3)	R	-,036	,542**	,597**	1	
	p	,241	,000	,000		
	N	1057	1057	1057	1057	
Kişisel ve Mesleki G. (GBÖ4)	R	,002	,325**	,231**	,420**	1
	p	,938	,000	,000	,000	
	N	1057	1057	1057	1057	1057

0.01 0.05

Akıllı telefon bağımlılığı ile gelecek beklentisi ölçeği arasında yapılan korelasyon analizinden elde edilen verilen neticesinde “Akıllı Telefon

Bağımlılığı” ve “ Gelecek Beklentisi” ölçekleri incelendiğinde olumlu yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tartışma

Günümüz Dünyası’nda hızlı bir şekilde gelişen teknolojiyle birlikte insanların teknolojiyi kullanım amaçları ve kullandıkları teknolojik araçlar bireyden bireye göre farklılaşmaktadır. Gelişen bu teknolojinin yaygın kullanımı beklentilerimizi karşılarken, farklı sorunları da beraberinde ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmada günümüzde ergen olarak ifade edilen lise öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sıklıkları, kullanım amaçları ve gelecek beklentileri farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet farklılıklarına göre incelendiği zaman lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık seviyeleri ve kullanım amaçlarına göre anlamlı farklılık belirlenmezken, katılımcıların gelecek beklentisi ölçeğine ilişkin alt boyutlarında erkek katılımcılardan kaynaklı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Perry Lee (2007) üniversitede öğrenim gören öğrencilere yönelik yapmış olduğu araştırmada akıllı telefon kullanımının cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark olmadığını belirlemiştir. Çalışmada ulaşılan sonuçların aksine Bianchi ve Phillips (2005) yaptığı incelemede cinsiyetin mobil telefon kullanımı üzerinde etkili olduğunu ifade etmiş ve günümüzde kadınların teknolojik cihazlara olan düşkünlüklerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğunu ifade etmiştir (Yılmaz, v.d., 2015).

Çakır ve Oğuz (2017) lise öğrencilerine yönelik yapmış oldukları çalışmada kız öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıklarının erkek öğrencilere kıyasla yüksek olduğunu tespit etmiştir. Tuncer (2011), meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik olarak yapmış olduğu çalışmada katılımcıların gelecek beklenti düzeylerinin cinsiyet farklılığına göre kadın öğrencilerden kaynaklı anlamlı farklılığın olduğunu rapor etmiştir. Tespit edilen bu sonuçlar araştırmamızda elde ettiğimiz verilere göre farklılık göstermektedir. Çalışmaya dahil olan bireylerin gelir düzeyleri ile akıllı telefon kullanım düzeyleri aralarındaki ilişkiye bakıldığı zaman katılımcıların gelir farklılıklarına göre yüksek gelire sahip katılımcılardan kaynaklı anlamlı farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların gelir farklılıkları ve gelecek beklentisi arasında ki ilişki incelendiği zaman ise ekonomik ve sosyal gelecek alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Talan, v.d., (2016) üniversite öğrencileri ile

yaptıkları çalışmada öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarının, problemleri mobil telefon kullanımı toplam puanları üzerinde bir farklılık oluşturmadığını tespit etmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin akıllı telefonları kullanma sebebinin en çok sosyal ağlara girmek amaçlı kullandıkları tespit edilmiştir. Minaz ve Bozkurt (2017)'un lise öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin en çok sosyal ağlara girmek amaçlı akıllı telefonları kullandıkları tespit etmiştir. Sosyal hayattan iş hayatına, eğitimden siyasete kadar her yaşta birey için hemen her yerde ve ortamda günümüzde sosyal medya yaşamımızı vazgeçilmez bir bütün haline getirmiştir. Sosyal medya, bireyler arası iletişim açısından en etkili araçlardan olması ve güncellenebilmesi, çok yönlü erişime olanak sağlaması ve sosyal ağlarda yapılan paylaşıma imkan vermesi gibi çeşitli fonksiyonları içermesinden dolayı kişiler arası iletişim yönünden etki gücü yüksek ortamlardan biri olarak kendini göstermektedir (Aydın, 2016). Çalışmaya katılan lise öğrencilerinin ders başarıları değişkenine göre incelendiği zaman akıllı telefon kullanım düzeyleri ve gelecek beklentisi ölçeği alt boyutlarında derslerinde başarılı olanlardan kaynaklı anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Alanyazında bulunan benzer çalışmalar incelendiğinde zaman Şimşek (2012) lise öğrencilerine yönelik yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin, ileri ki zamanlarda eğitim imkanlarının günümüze göre daha iyi olacağı, yaşanacak ileriki dönemlerde öğrencilerin ailelerinin eğitim-öğretime daha etkin katılacağı ve gelecekte günümüze kıyasla kendilerini geliştirmiş ve öğrenci odaklı eğitimciler yetişeceğine yönelik sorularda diğer sorulara kıyasla daha fazla beklenti içinde oldukları görülmektedir. Sonuç olarak, akıllı telefon bağımlılığı ve gelecek beklentisi arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki olduğuna ulaşılmıştır. Bu çalışmayla ilgili yapılan araştırmalar ele alındığında; akıllı telefon bağımlılığı ve gelecek beklentisiyle ilgili çalışmaların oldukça sınırlı olduğu belirlenmiştir. Türkiye'nin coğrafi konumu ve liseler göz önünde bulundurulduğunda bölgesel farklılıkların gelecek ile beklenti konusunda değişkenlik gösterebileceği düşünülmektedir. Mevcut konuya yönelik yapılması planlanan muhtemel araştırmalarda, akıllı telefon bağımlılığı ve gelecek beklentisi ile bağlantılı olabilecek diğer değişkenlerin önem verilmesi araştırma konusuyla ilişkin alanyazınına önemli katkı da bulunacaktır.

EXTENDED ABSTRACT

**Investigation of the Relationship between Smart
Phone Addiction and Future Expectation in
Adolescents**

*

Abdullah Çuhadar – Mehmet Demirel – Yusuf Er – Emrah Serdar
Karamanoğlu Mehmetbey University – Necmettin Erbakan University – İstanbul University

Today, even computers have left their places to smart phones because of their similar features (Soyer, et al., 2019). However, besides the benefits of using a smartphone, it can also have negative effects on individuals' physical and mental states. Excessive smartphone use is called as "addiction" in the literature (Park & Lee, 2012; Soyer, 2019). Smartphones provide young people with different status and identity in different social environments, regardless of time and space. It provides an environment where they can overcome their shortcomings or failures in social life. The inadequacy of the control systems allows them to display bad behaviors, bullies such as opening fake accounts, sending harmful emails, insulting others (Doğan and Tosun, 2016). Smartphones have become an integral part of people's daily life as they provide more applications for increasingly wider use cases (Alfawareh & Jusoh, 2014; Aktaş and Yılmaz, 2017).

While the concept of internet addiction was at the forefront previously, this concept has been replaced by the concept of smartphone addiction (Kwon, et al., 2013; Çakır and Oğuz, 2017). This widespread use may reinforce the addiction of people who are addicted to the internet, who are addicted to games, and who are addicted to the phone, but may also cause those who are not addicted to be addicted (Demirci, et al., 2014).

Today, the first thing that smart phone users do as soon as they get up in the morning and the last thing they do before going to sleep is to take a look at their phones (Lee, et al., 2014, p.373 383; Minaz and Bozkurt, 2017). Effective use of social media has increased with smart phones. However, on the one hand, while socializing in the digital environment on the one hand, on the other hand, it can be detached from real life enough to reach domestic communication (Şata, et al., 2016). On the other hand, smartphone addiction

affects the behavior of violence and aggression (Shin and Baek, 2013; Şata and Karip, 2017), and in addition to our current developments, our physical activities have decreased due to technological advances such as smartphone addiction, mental work- Our s increased (Kızar and Genç, 2019), which can bring health problems with physical activity.

The behaviors that people exhibit in their daily lives are aimed at reaching a specific purpose, and these goals that are desired to be achieved can be directed towards meeting the immediate needs, sometimes an expectation to be reached in a short time, and sometimes a dream to be realized in a distance such as five years or ten years (Atasoy , 2012; Demirel, et al., 2016). Adolescence is a journey towards adulthood. In this way; there are many roads, change of direction, different transportation vehicles and accompanying passengers. In all journeys, road maps and decisions about which roads to choose are of great importance. Roads often go somewhere; some of them are wide-lined green luminescent, some are narrow narrow back streets, but the individual learns a lot from these journeys, especially about himself. The concept of future expectation is the way of determining the paths to be chosen in this journey (Nurmi, 2001; Artar, 2003).

The expectations from life are influenced by the perceptions of the individual's current life as well as their past lives in shaping the individual's attitudes and behaviors, and constitute the source of the individual's attitudes towards the future.

The fact that the experiences are positive not only enables people to carry out their development tasks during the period they are in, but also to increase their expectation levels and to perform at a higher level regarding their later lives (Tuncer, 2011). It is likely that people who cannot make their future designs well and realize their expectations will experience an intense sense of hopelessness and will be left with stress. In general, when studies in this field are analyzed, it is seen that personal expectations are elements that differ according to values, family and environment, culture and gender (Çokluk, 2000; Uluçay, et al., 2014).

The aim of this study is to investigate the relationship between smart phone addiction and future expectations in adolescents. The sample group was determined on a voluntary basis from high schools in Konya using with the appropriate sampling method. A total of 1057 students (590 girls and 467

boys) participated in the study. In the study; In addition to the personal information form, the Turkish version of the Future Expectation Scale developed by Şimşek (2012) and Smart Phone Addiction Scale was adapted by Noyan et al. (2015) was used. In the analysis of the data, descriptive statistical methods such as percentage and frequency were used and to determine the distribution of the personal information of the participants, and Kolmogorov Smirnov test was performed and the skewness and kurtosis values of the data to determine whether the data showed normal distribution. In addition, t-test, anova, Manova and correlation analysis methods were used ($\alpha = 0.05$). According to the findings, significant differences were determined between the future expectations of the participants and gender, age, income level, and achievement levels of the courses; It was found that there was a significant difference between smartphone use and age, success level of the courses and reasons for using smart phone. In addition, there was a positive relationship between smart phone use and future expectations. The limitations of the study and evaluations for future studies are discussed in this sense.

Kaynakça / References

- Adıgüzel, A., Erözkan, A., ve Doğan, Ü. (2016). Ergenler için takıntılı mesajlaşma ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Çevrimiçi Teknoloji Bağımlılığı ve Siber Zorbalık Dergisi*, 3(2), 1-13.
- Adler A. (1994). *İnsan tabiatını tanıma*, (Çev. A. Yörükan). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Aktaş, H., ve Yılmaz, N. (2017). Üniversite gençlerinin yalnızlık ve utangaçlık unsurları açısından akıllı telefon bağımlılığı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 85-100.
- Alfawareh, H.M. ve Jusoh, S. (2014). Smartphones usage among university students: najran university case. *International Journal of Academic Research*, 6(2), 321-326.
- Artar, M. (2003). Depremi yaşayan ergenlerin gelecek beklentilerinin içeriği. *Kriz Dergisi*, 11(3), 21-27.
- Atasoy S. (2012). *Farklı yaş gruplarının merkezi sınavlara hazırlanma sürecindeki durumluk kaygı düzeyleri ve gelecek zaman perspektiflerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Aydın, İ. E. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımları üzerine bir araştırma: Anadolu üniversitesi örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 35, 373-386.
- Bianchi, A. ve Phillips, J.G.(2005). Psychological predictors of problem mobile phone use. *Journal of Cyberpsychology & Behavior*, 8(1), 39-51.
- Büyüköztürk Ş., Çakmak E.K., Akgün Ö.E., Karadeniz Ş. ve Demirel F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri (6. baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çakır, Ö., ve Ebru, O. (2017). Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 418-429.
- Çokluk, Ö. (2000). *Örgütlerde tükenmişlik: yönetimde çağdaş yaklaşımlar*. (Ed. C. Elma ve K. Demir). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirci, K., Orhan, H., Demirdas, A., Akpınar, A., ve Sert, H. (2014). Validity and reliability of the Turkish version of the smartphone addiction scale in a younger population. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni (Bulletin of Clinical Psychopharmacology)*, 24(3), 226-34.
- Demirel, D. H., Demirel, M., ve Serdar, E. (2017). University students' opinions of the meaning of leisure and their perceived freedom in leisure. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 796-802.
- Demirel, M., Işık, U., Demirel, D. H., Üstün, Ü. D., ve Gümüşgöl, O. (2016). Gelecek zaman algısı: Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerine yönelik bir çalışma. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 10-20.
- Doğan, U. ve Tosun, H. İ. (2016). Lise öğrencilerinde problemlili akıllı telefon kullanımının sosyal kaygı ve sosyal ağların kullanımına aracılık etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(22), 99-128.
- Güleri, M. (1998). Üniversiteli ve işçi gençliğin gelecek beklentileri ve kötümserlik-iyimserlik düzeyleri. *Kriz dergisi*, 6(1), 55-65.
- Jondeau, E. ve Rockinger, M. (2003). Conditional volatility, skewness, and kurtosis: existence, persistence, and comovements. *Journal of Economic Dynamics & Control*, 27, 1699 – 1737.
- Ketizmen, A. (2013). Genel eğitimde güzel sanatlar ve grafik eğitimi ve ilişkili uzmanlık alanları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 431-432.
- Kızar O. ve Genç, H. (2019) Engelli bireylerin eğitiminde oyun ve aktivitenin önemi (Bölüm 3). (S. Düz, M. İklim, K. Kurak Ed.), *Spor bilimleri alanında araştırma ve değerlendirmeler içinde* (s.35-55). Ankara: Gece Akademi.

- Kuyucu, M. (2017). Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı: "Akıllı telefon (kolik)" üniversite gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, 7(14), 328-359.
- Kwon, M., Lee, J.Y., Won, W.Y., Park, J.W., Min, J.A., Hahn, J., Gu, X.,..., Kim, D.J., (2013). Development and validation of a smartphone addiction scale (SAS). *PLoS One*, 8(2). doi:10.1371/journal.pone.0056936
- Yu-Kang L., Chun-Tuan, C., YouLin, Z. ve Hong, C (2014). The Dark side of smartphone usage: Psychological traits compulsive behavior and technostress. *Computers in Human Behavior*, 31, 373-383.
- Minaz, A. ve Bozkurt, Ö. Ç. (2017). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(21), 268-286.
- Noyan, C.O., Enez Darçın, A., Nurmedov, S., Yılmaz, O. ve Dilbaz, N. (2015). Akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinin kısa formunun üniversite öğrencilerinde türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 16, 73-81.
- Nurmi, J. E. (1991). How do adolescents see their future? A review of the development of futureorientation and planning. *Developmental Review*, 2, 1-59.
- Nurmi, J. E. (Ed.). (2001). *Navigating through adolescence: European perspectives* (Vol. 12). Psychology Press.
- Özkoçak, Y. (2016). Türkiye'de akıllı telefon kullanıcılarının oyalanma amaçlı tercih ettikleri mobil uygulamalar. *Global Media Journal TR Edition* 6(12), 106-130.
- Park, N. ve Lee, H. (2012). Social implications of smartphone use: Korean college students' smartphone use and psychological well-being. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(9), 491-497. doi:10.1089/cyber.2011.0580
- Perry, S. D., ve Lee, K. C. (2007). Mobile phone text messaging overuse among developing world university students. *Communicatio*, 33(2), 63-79.
- Shin, S. C., ve Baek, S. K. (2013). The influence of adolescents' smart phone addiction on aggression. *Korean Review of Crisis and Emergency Management*, 9(11), 345-361.
- Soyer, F. (2019). Smartphone Addiction and Leisure Constraints: College Students. *Age*, 19(234), 18-30.
- Soyer, F., Tolukan, E. ve Dugenci, A. (2019). Investigation of the relationship between leisure satisfaction and smartphone addiction of university students. *Asian Journal of Education and Training*, 5(1), 229-235.

- Şata, M., Çelik, İ., Ertürk, Z. ve Taş, U. E. (2016). Akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinin (atbö) türk lise öğrencileri için uyarlama çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 7(1), 156-169.
- Şata, M., ve Karip, F. (2017). Akıllı telefon bağımlılığı ölçeği-kısa versiyonunun ergenler için Türk kültürüne uyarlanması. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 6(4), 426-440.
- Şen, A.S. (2015). *Ergenlerin sahip oldukları değerler ile gelecek beklentileri ve madde bağımlılığından korunma öz-yeterliği arasındaki yordayıcı ilişkiler*. Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şimşek, H. (2012). Güneydoğu anadolu bölgesindeki lise öğrencilerinin gelecek beklentileri ve gelecek beklentilerini etkileyen faktörler. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 5(1), 90-109.
- Talan, T., Korkmaz, A., ve Gezer, M. (2016). Üniversite öğrencilerinin mobil telefon bağımlılık düzeylerinin incelenmesi üzerine bir çalışma: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği.
- Tuncer, M. (2011). Ergen gelecek beklentileri ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Electronic Turkish Studies*, 3(6), 942.
- Tuncer, M. (2011a). Ergen gelecek beklentileri ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması. *Turkish Studies*, 6(3), 1265-1275.
- Uluçay, T., Özpolat, A.R., İşgör, İ.Y. ve Taşkesen, O.(2014). Lise öğrencilerinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma. *NWSA-Education Sciences*, 1C0616, 9(2), 234-247.
- Yalçın, C., Demirel, M., Demirel, D. H., ve Çolakoğlu, T. (2017). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zamanın Anlamı İle Akıllı Telefon Bağımlılıklarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-11.
- Yılmaz, G., Şar, A. H., ve Civan, S. (2015). Ergenlerde mobil telefon bağımlılığı ile sosyal kaygı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*, 2(2), 20-37.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

- Çuhadar, A., Demirel, M., Er, Y. ve Serdar, E. (2020). Ergenlerde akıllı telefon bağımlılığı ve gelecek beklentisi ilişkisinin incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(24), 2528-2544. DOI: 10.26466/opus.620060